

Årsrapport 2023

Mälarprojektet

Delprojekt Köpings Hamn

Skapat av Håkan Nicander
Datum: 2023-12-20

Version: 1

1	ARBETEN UTFÖRDA UNDER 2023	3
1.1	PROJEKTERING	3
1.1.1	Ammoniakledning	3
1.1.2	Hamnlayout	4
1.1.3	Verksamhetsytan (S/S-ytan)	4
1.1.4	Oljekajen	4
1.1.5	Förvaltningshandlingar	4
1.1.6	Gate och kontor	4
1.2	ENTREPRENADER	5
1.2.1	Fyrkanten (fd Yaratomten)	5
1.2.2	Muddring och Solidifiering	5
1.2.3	Mark och VA-etapp 1	6
1.2.4	Omläggning VA (Verksamhetsytan)	6
1.2.5	G:a Hamnvägen	6
1.2.6	Nytt kontor	7
1.3	UPPHANDLING	7
2	MÖTEN	7
2.1	INTERNT	7
2.2	EXTERNT	8
3	RESURSER	8
3.1	PROJEKT- OCH PROJEKTERINGSLEDNING	8
3.2	BYGGLEDNING	8
4	KVALITÉ , MILJÖ OCH ARBETSMILJÖ	8
4.1	SYSTEMATISK KRAVHANTERING/STICKPROV	8
4.2	BESIKTNINGAR	9
4.3	ARBETSMILJÖ	9
4.3.1	Olyckor eller tillbud	9
4.3.2	Skyddsronder	9
4.3.3	BAS-U/P (byggarbetsmiljö samordning)	9
4.4	MILJÖ	9
4.4.1	Händelser	9
4.4.2	Miljöronder	9
5	PLANERING	10
5.1	BESLUT	10
5.2	AKTIVITETER	10
5.3	TIDPLAN	11
5.4	PLANERINGSFRÅGOR	11
6	EKONOMI	11
7	RISKER	12
7.1	RISKINVENTERING	12
7.2	RISKUTFALL OCH HÄNDELSE	12
8	ERFARENHETSÅTERFÖRING	12
8.1	DOKUMENTERADE ERFARENHETER I PROJEKTET UNDER 2021	12
9	MÅL	12
10	SLUTORD	12

1 ARBETEN UTFÖRDA UNDER 2023

Huvuddelen av detta projekts innehåll är i eller har direkt anslutning till arbeten med muddring och solidifiering av muddermassor. Under 2021 utfördes det mesta av dessa arbeten vilket innebar att detta var det viktigaste och mest intensiva året för projektets genomförande. Eftersom isläggningsen i början av December-21 medförde att arbetena fick avbrytas tidigare än planerat tvingades projektet att avbryta muddringen. Arbetena återupptas under 2022 men kunde inte heller då helt slutföras då ett större område med berg uppdagades.

Detta område hade tidigare förutsatts bestå av enstaka block i mjukmassor men vid schaktarbetena gjordes ytterligare detaljstudier som indikerade att ytan sedan tidigare var sprängd men att "pallen" låg några decimeter för högt.

Efter att anmälan skett till Länsstyrelsen beslutades att det resterande arbetena med berget skulle utföras hösten 2023 vilket också gjordes. En ny entreprenör som bättre kunde anpassa maskinparken till rådande utmaning upphandlades för uppdraget.

En rad arbeten som i jämförelse är mindre utfördes också under året.

Nedan följer en mer ingående rapport över de arbeten som har genomförts under 2023.

1.1 Projektering

1.1.1 Ammoniakledning

Systemhandling är sedan tidigare framtagen.

Under 2021 togs i samverkan med YARA fram ett förslag på teknisk lösning av kulvert. Förslaget bygger på en prefabricerad plastkulvert (liksom Vallastaden i Linköping).

Samråd har under våren skett med Yara, Nordkalk, Tibnor, Greencargo och kommunens spårförvaltare. Speciellt har flera aktörer uttryckt oro kring hur länge spåret behöver vara avstängt vid korsningspunkten. Projektet har därför kommit fram till att föreslagna lösning med prefabricerad kulvert är att föredra då avstängning av spåret borde kunna begränsas till ett sammanhängande arbete över en helg.

Sedan en tid tillbaka har kommunen förhandlat med Yara om ett genomförandeavtal, som dock ännu inte är påskrivet. Arbetet med planering av denna del av projektet har trots detta fortskridit. Dessvärre fick planeringen avbrytas under maj-2021 då Yara inte haft resurser att fortsätta med sin del av arbetet. Under Hösten /vintern 2021/2022 återupptogs arbetet.

Innan semestern 2022 pausas arbetet återigen bland annat på grund av att avtal mellan kommunen och Yara fortfarande inte är påskrivet.

Under våren 2023 var tanken att arbetena ändå skulle fortgå då Yara och kommunen i princip var överens om avtalet även om det inte var påskrivet.

Efter att projektet utfört provgrävning stod det klart att vi är tvugna att komplettera med mer spont och länshållning av kontaminerat grundvatten. Dessa förutsättningar är kraftigt fördyrande.

Projektet tog i samverkan med MHAB fram ett alternativt förslag med dragning av kulverten ovan mark hela vägen till Kajen. Vid samråd med MHAB uttryckte bolaget att projektet bör planera efter det alternativ som har de lägsta produktionskostnaderna, vilket i detta läge bedöms vara "ovan mark" förslaget.

Utredning av förslagets genomförbarhet påbörjades, men då den alternativa dragningen innebar att ledningen skulle förläggas närmare stadskärnan med ökade risker och eventuellt framtida begränsningar av stadsplaneringen som konsekvens, beslutade ledningsgruppen att projektet ska återgå till "under marken" förlagda alternativet.

Det har också i dialogen med MHAB framkommit synpunkter på att genomförandet bör skjutas framåt i tiden då trafikverket fortfarande inte påbörjat ombyggnationen av Hjulstabron.

Detta riskerar dock projektets framtida genomförbarhet och funktion försämrats.

Vid årets slut har projektgruppen uppfattat styrgruppens beslut som slutgiltigt och planerar att genomföra projektet som planerat.

Projektör: Loxia/KFS i samråd med Yaras konstruktör

1.1.2 Hamnlayout

Inga stora förändringar av layouten har gjorts under året.

1.1.3 Verksamhetsytan (S/S-ytan)

1.1.4 Oljekajen

Inga arbeten pågår men handlingar för renovering av OFA-anläggning är påbörjade.

Dock är byggstart inte planerad.

Vid efterbesiktning framkom att det fanns skador efter muddringsarbetena och att dessa skador på pålar måste åtgärdas. Under Hösten lagade Peab dessa skador och åtgärderna besiktades.

1.1.5 Förvaltningshandlingar

Projektet har assisterat hamnförvaltningen med att lägga in handlingar från delprojekten i förvaltningspärmen.

Ansvarig: Hamnförvaltare

1.1.6 Gate och kontor

Projektering, bygglovsansökan och upphandling av nytt kontor sker under våren och sommaren 2023.

Byggnationen pågår för fullt vid årets slut. Inflyttning planerad till Maj 2024.

Entreprenör: Byggmäster i Mälardalen AB

1.2 Entreprenader

1.2.1 Fyrkanten (fd Yaratomten)

Arbetena slutfördes under 2022 men besiktninganmärkningar åtgärdas under våren-2023

Entreprenör:Peab

1.2.2 Muddring och Solidifiering

Under våren genomförde Peab de sista entreprenadarbetena på verksamhetsytan, inkl uppföljning och kvalitetskontroller. För den återstående muddringen i bergområdet handlade kommunen upp en ny entreprenör (Wasa dredging) med en mer anpassad maskinpark för uppdraget. Dessa arbeten flöt på bra enligt tidplanen. Wasa etablerade, utförde jobben och avetablerade under augusti månad.

Ytan och infartsvägen(S/S-ytan) slutbesiktades under våren med planerad efterföljande besiktning under Hösten-2023

Omläggning av VA ledningar är planerade på ytan under Hösten.

Entreprenör: Peab/Wasa

1.2.3 Mark och VA-etapp 1

Under 2023 sker en del mätningar av in och utgående dagvatten från det filter som är installerat för dagvatten i etapp1.

Några helt tydliga resultat går inte att utläsa i kring filtrets exakta funktion men indikativa värden ger att filtret fungerar OK enligt kravspecen.

MHAB släpper dock trots detta ut lite för stora mängder av vissa föroreningar om utförda mätningar är representativa och att kraven följer de som finns i Västerås.

Frågan om vilken typ av rening av dagvatten som ska utföras har diskuterats mellan MHAB, projektgruppen och hamnförvaltaren.

Ett PM har tagits fram och frågan ligger vid årskiftet på styrgruppens bord.

Entreprenör: Avslutad

1.2.4 Omläggning VA (Verksamhetsytan)

Arbetena med att förlägga befintliga Va-ledningar (till Malmön) permanent runt verksamhetsytan påbörjas under Hösten 2023 och kommer avslutas under våren 2024.

Entreprenör: Projektorganisationen under ledning av VME

1.2.5 G:a Hamnvägen

Projektet har i egen regi påbörjat renovering av g:a hamnvägen inkl parkering vid det nya kontoret.

Arbetena har pågått under sommaren och kommer slutföras med toppbeläggning till våren 2024.

Entreprenör: Projektet driver detta i egen regi med ramavtalsleverantörer.

1.2.6 Nytt kontor

Byggstart under sommaren 2023. Pågår med slutbesiktning Maj-2024.

Entreprenör: Byggmäster i Mälardalen AB

1.3 Upphandling

Upphandling av totalentreprenad för nytt kontor har genomförts. Utsedd entreprenör blev "Byggmäster i Mälardalen AB".

2 MÖTEN

2.1 Internt

Under perioden har det genomförts följande möten:

Styrgruppsmöten

Avser möten med hamnprojektets interna styrgrupp bestående av Christer Nordling (Projektägare), Jan Häggkvist (ersatt av Mathias Eriksson), Gun Törnblad och Carola Alzén (avgår inför 2024).

Hamnmöten

Under detta år har vi skalat ner hamnmötena något och har nu endast ett typ av hamnmöte 1ggr/månad.

Deltagare på mötena har varit aktörer i hamnen så som MHAB, YARA, Tibnor och Nordkalk. Anteckningar har delgets lantmännen.

Byggmöten med entreprenörer

Genomförs löpande i entreprenaderna där bygg- och projektledning deltar tillsammans med entreprenörens representanter. Byggmötena hanterar kontraktsfrågor av mer övergripande karaktär.

Teknikmöten

Teknikmöten sker inom respektive entreprenad med fokus på praktiska och tekniska frågor. Entreprenören kallar byggledningen och i mån av tid och relevans deltar även förvaltare och övriga aktörer i hamnen.

I kontorsentreprenaden genomförs projekterings- och samordningsmöten som ersätter dessa möten.

Fartygsplanering

Genomfördes varje måndag under pågående muddring och dumpning med Sjöfartsverket, Entreprenörer och Samordnande byggledare.

2.2 Externt

Inga externa möten genomförs under denna period.

3 RESURSER

3.1 Projekt- och projekteringsledning

Loxia Projektledning AB har i huvudsak all projekterings-, bygg och projektledning i projektet.

Håkan Nicander är projektledare och företräder projektet i aktuella frågor samt håller ihop och kallar till projektmöten.

Martin Eliasson är projekteringsledare och ansvarar för samordning av de olika konsulterna/handlingarna samt styr och övervakar granskningsförfarandet.

3.2 Byggledning

Byggledning för hus, rivningar samt kanalisation har utförts av Tony Pettersson. Detta har som mest innefattat löpande kontroll av resultat samt kontroll av dokumentation, kontroll av ekonomisk redovisning samt stöd i planeringen. Tony har också varit behjälplig vid kalkylering, planeringen av byggvägar, rivning, provisorier och projektetableringen.

Byggledning för mark- och VA-arbeten har genomförts av Magnus Persson. Magnus har haft också haft huvudansvar för att optimera masshanteringen mellan de olika entreprenaderna.

Magnus har också varit ansvarig för planering och genomförande av renoveringen av g:a hamnvägen som genomförts i egen regi av projektet.

Carl Winberg verkar som byggledare för sjösidan och betongarbeten i Köping.

Gällande miljökontroller mm följer Ebba Wadstein (Structor) upp arbetena som miljöstöd och Loxia Miljö AB utför kontroll av massor enligt handlingsplan för miljö i hamnprojektet. Ebba ansvarar även för övriga miljökontroller och myndighetskontakter avseende arbeten på land.

För att nå optimal samordning med övriga i "Mälarprojektet" hanterar Sari Välimaa (Loxia) miljöfrågorna angående muddringen på vattensidan då de även har det uppdraget i Västerås.

Sari har ansvarat för kontroller och samråden med Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet för arbetena på mälaren.

4 KVALITÉ , MILJÖ OCH ARBETSMILJÖ

4.1 Systematisk kravhantering/stickprov

De provtagningar som främst utförts avser miljökontroll av schaktmassor samt grumlingsmätning i samband med muddring.

I övrigt kontrollerar byggledningen löpande entreprenörens egenkontroll och slutdokumentation.

4.2 Besiktningar

Entreprenaden muddring och solidifiering har slutbesiktats under våren 2023. Entreprenaden blev godkänd med några återstående anmärkningar som efterbesiktades under hösten. Vissa anmärkningar återstår fortfarande vid årets slut.

4.3 Arbetsmiljö

4.3.1 Olyckor eller tillbud

Inga rapporterade

4.3.2 Skyddsronder

Skyddsronder genomförs löpande av entreprenörerna. På vissa ronder har byggledningen närvarat.

4.3.3 BAS-U/P (byggarbetsmiljö samordning)

Bas-P är Martin Eliasson

Bas-U är respektive entreprenör.

Separata övertagandemöten har genomförts där entreprenören (Bas-U) tar över Bas-P:s Arbetsmiljöplan inkl. riskanalys.

4.4 Miljö

4.4.1 Händelser

4.4.2 Miljöronder

Miljöronder på land utförs en gång per månad. Under hösten har miljöronder på land utförts samordnat med skyddsronder. Under period då muddringsarbeten pågått har även miljöronder utförts på fartyg

Miljökontoret har genomfört tillsyn under hösten.

5 PLANERING

5.1 Beslut

De beslut som **hittills** är tagna i projektet är

Beslutssteg 1

Projektorganisation till och med 2018.

Projekteringen bla omfattande:

Ersättning av hamnens VA-system. För dagvattnet ingår även projektering av dagvattendammar, ombyggnad av långkajen på delsträcka om 200 m för ökat hamndjup, kajplats för ammoniak, ny kulvert och rörbrygga för ammoniakledning mellan nya Hamnvägen och ny kajplats, anläggning av nya hamnytor ("kajbandet"), förberedande arbeten inom anläggningsytan för att kunna masstabilisera muddermassorna.

Beslutssteg 2

Bygg- och projektledning för entreprenader t o m 2019.

Entreprenader: Renovering inre långkaj, Ersättning befintliga VA-system närmast den inre långkajen med nya ledningar och brunnar, Byggande av reningsanläggning för dagvattenhantering, anläggande av ca 11 000 m² upplagsytor på "Yaratomten" och Magasin 19 (togs dock som ett separat investeringsbeslut).

Beslutssteg 3

Projektorganisation för muddringsarbetena 2020-2021

Projektering muddringsarbetena inkl upphandlingsdokument.

Entreprenadarbeten: Förberedande arbeten med muddring och flytt av befintliga ledningar samt genomförande av muddring i farled och solidifieringsarbeten på S/S ytan.

Beslutssteg 4

Entreprenader: ombyggnad av resterande långkaj, dagvatten hantering på ytor söder om järnvägen (resterande hamnytor), Nytt magasin (ev Mag 17), kompletterande järnvägsspår, flytt av ammoniakledning, ny gate och kontor, hamnytor etapp 2 (söder om spårområdet).

Justeringar

Dessutom har projektet kommit att inarbeta arbeten med upprustning av bef byggnader, ombyggnad av G:a hamnvägen, gaturäl spåranläggning mm samt att magasin ställt och några mindre arbeten utgått. Detta har i slutänden inte ändrat projektets totala budget.

5.2 Aktiviteter

Sammanfattning aktiviteter

Genomförda arbeten tom 2021

- Efterbesiktning och resterande åtgärder VA etapp 1 inkl. hårdgjorda ytor.
- Provisorisk omläggning av VA-ledning till Malmön efter skred.
- Förberedande arbeten på "Fyrkanten" med bla. sanering av föroreningar.
- Förberedande arbeten inför muddring och solidifiering så som anläggande av vallar och tillfällig kajkonstruktion avslutades under våren.
- Reparation av fundament på Oljekajen färdigställdes och slutbesiktades under våren 2021.
- Muddring och solidifiering i farleden respektive på Sjtullen 1:6

Genomförda under 2022

- Mark och VA arbeten på "Fyrkanten" på en yta av ca 16 000 m².
- Projektering resterande långkajen, gate och kontor samt flytt av ammoniakledning påbörjas.

Genomförda och Pågående arbeten 2023

- Muddring och sprängning i farleden, Avslutades i augusti
- Byggande av nytt kontor påbörjades under sommaren, Pågår
- Efterkontroll och finjustering av verksamhetsytan slutförs
- Renoveringen av G:a Hamnvägen, Pågår

Planerade arbeten 2024 och 2025

- Resterande entreprenad "Bortre långkajen"
- Mark och VA arbeten resterande ytor inkl rening dagvatten
- Flytt ammoniaklossning

5.3 Tidplan

Vid årets slut pågår fortfarande planering och samordning(med YARA och MHAB) avseende flytt av ammoniakledningen vilket helt styr övriga resterande arbeten med kajer och hamnytor.

Arbetena med g:a hamnvägen och det nya kontoret ska färdigställas under våren 2024.

5.4 Planeringsfrågor

Se p 1.1.1

6 EKONOMI

Prognos/Avstämning

Sammanfattning:

Översyn av detaljerna i projektdefinitionen sker löpande dock har inga stora justeringar gjorts under perioden (2023).

Kriget i Ukraina har påverkar projektet med krav på prisjusteringar. Slutreglering med Peab har inte färdigställts och möjligen hamnar vi i en tvistig situation.

Budgeten från de beslutade åtgärderna (i 2017 års prisnivå) har dock så här långt kunna hållits.

I tabellen nedan framgår en sammanfattning av projektets totala ekonomi.

Beslutade Projektinvesteringar														
Etapp 1 (KF 2017-01-30)	23 100 000													
Etapp 2 (KF 2017-12-18)	65 000 000													
Etapp 3 (KF 2018-02-26)	238 000 000													
Etapp 4 (2020-02-24)	218 100 000													
Magasin 9 (KF 2017-11-27)	38 000 000													
Förvärv Fyrkanten/Yara (KF 2018-06-18)	3 000 000													
Anläggande Yaratomten (KF 2018-06-18)	14 000 000													
Summa:	599 200 000	(605 Mkr enligt första kalkylen från 2015)												
Summa:	599 200 000													
Avstämning/Prognos Hamnprojektet Köping														
	Summa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026			
Avstämning tom 2023 + prognos	648 941 958	13 304 390	39 893 937	87 637 220	58 095 723	172 290 233	63 123 455	55 695 000	86 900 000	69 802 000	2 200 000			
Prisjusteringar enligt beslut (2017:års prisnivå) på hitills nedlagda kostnader	50 213 100 kr	(tom 2023)												
Summa budget inkl prisjustering	649 413 100 kr													
Diff	471 142 kr	Aktuell Projektreserv												

7 RISKER

7.1 Riskinventering

Övergripande riskanalys avseende flytt av ammoniakledning är färdigställd sedan tidigare

Enligt önskemål från räddningstjänsten har Mälarhamnar AB tagit fram en separat riskanalys avseende sprängningsrisk i närheten av gate och kontor. Risken bedöms ur den aspekten som väldigt liten.

Mälarhamnar har även via sin konsult tagit fram riskbedömning avseende den nya gaten och kontoret nära Yaras ammoniaklagring och risken för gasläckage. Vid olycka blir konsekvenserna så allvarliga att man bedömer det som olämpligt att utveckla verksamheten i närheten av lagringen vilket hänsyn nu är taget till i den aktuella hamnlayouten.

Yara skall utföra en riskanalys för det nya läget och den nya layouten av ledningen.

I senare skede kommer även en riskanalys utföras på den färdiga bygghandlingen där även MHAB ingår.

7.2 Riskutfall och händelser

Inga under perioden

8 ERFARENHETSÅTERFÖRING

8.1 Dokumenterade erfarenheter i projektet under 2021

9 MÅL

Projekt mål:

- Inga allvarliga arbetsplatsolyckor
- Projektet håller sig inom beslutade budgetar
- Genomförandetider följer tidplanen
- Inga miljöolyckor
- Inga oplanerade störningar i hamnverksamheten

Genomförandetiden för muddringsprojektet stötte på problem och kunde inte genomföras inom den planerade tiden.

Förskjutning av tidplanen avseende flytt av ammoniakledningen har medfört att resterande markarbetena också blir skjutna enligt den tidigare projekttidplanen.

Då styrgruppen nu beslutat om vilket layoutalternativ (ammoniakkulvert) som ska genomföras räknar projektet med att kunna slutföras under 2025.

I övrigt har projektmålen kunna så här långt kunnat uppnås.

10 SLUTORD

Arbetena under första halvåret 2023 har varit relativt lågintensivt med färdigställning av arbetena på verksamhetsytan samt lite intensivare i augusti då den återstående muddringen genomfördes.

Ekonomiskt ligger projektet trots stor påverkan från pandemi och krig i enlighet med beslutad budget med reservation för att diskussionerna med entreprenören Peab ännu inte är avslutade.

